Roll No……………………….

Signature of Invigilator ………

Paper Code

BV-402

पतंजलि विश्वविद्यालय

University of Patanjali

Examination June-2022

बी. ए. व्याकरण, चतुर्थसत्रम्

व्याकरणम्, द्वितीयपत्रम्

संस्कृतव्याकरणम् (8)

समयः - होरात्रयम् पूर्णाङ्काः ७०

निर्देशः अस्य प्रश्नपत्रस्य सप्तत्यङ्काः निर्धारिताः सन्ति, अङ्कनिर्देशः प्रतिखण्डं द्रष्टव्यः, सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

(खण्ड -क)

(काशिकातः)

१. पृष्टेषु पञ्चसु सूत्रेषु त्रयाणां काशिकारीत्या व्याख्यानम्। (5 x3 =15)

1. आर्हादगोपुच्छसंख्यापरिमाणट् ठक्। 2. इगन्ताच्च लघुपूर्वात्।
3. प्राग्दिशो विभक्तिः। 4. अव्ययसर्वनाम्नामकच् प्राक् टेः।
5. पादशतस्य सङ्ख्यादेर्वीप्सायांवुन्लोपश्च।

२. पृष्टेषु सप्तसु सूत्रेषु पञ्चानां पदकृत्यम्। (3 x5 =15)

1. कम्बलाच्च सञ्ज्ञायाम्।
2. तद्धरति वहत्यावहति भाराद्वंशादिभ्यः।
3. तेन तुल्यं क्रिया चेद् वति।
4. प्राणिस्थादातो लजन्यतरस्याम्।
5. सङ्ख्यायाः क्रियाभ्यावृत्तिगणने कृत्वानुच्।
6. संख्यैकवचनाच्च वीप्सायाम्।
7. आयुधजीविसंघाञ्ञ्यड् वाहीकेष्वब्राह्मणराजन्यात्।

३. पृष्टेषु सप्तसु वार्तिकेषु पञ्चानां व्याख्यानम्। (3 x5 =15)

1. राजाचार्याभ्यां तु नित्यम्। 2. चतुर्थ्यर्थ उपसंख्यानम्।
3. चतुरश्छयतावाद्यक्षरलोपश्च। 4. अनजादौ विभाषालोपोवक्तव्यः।
5. भागरूपनामभ्यो धेयः प्रत्ययोवक्तव्यः। 6. तसिप्रकरण आद्यादिभ्य उपसंख्यानम्।
7. बहुग्रहणे संख्याग्रहणम्।

४. प्रदत्तासु तिसृषु कारिकासु द्वयोर्व्याख्यानम्। (5 x2 =10)

1. डावतावर्थवैशेष्यान्निर्देशः पृथगुच्यते।
   मात्राद्याप्रतिघाताय भावः सिद्धश्च डावतोः॥
2. भूमनिन्दा प्रशंसासु नित्ययोगेऽतिशायने।
   संसर्गेऽस्ति विवक्षायां भवन्ति मतुबादयः॥
3. आर्चासुपूजनार्थासु चित्रकर्मध्वजेषु च।
   इवे प्रतिकृतौ लोपः कनो देवपथादिषु॥

५. प्रदत्तेषु पञ्चसु शब्देषु/शङ्कासु त्रयाणां सिद्धिः/समाधानम्। (5 x3 =15)

1. 'व्रीह्यादिभ्यश्च' इत्यत्र व्रीहिग्रहणं किमर्थम्?
2. प्राग्वसति।
3. द्विपुरी।
4. 'अजादी गुणवचनादेव' इत्यत्र एवकारः किमर्थम्?
5. 'संख्यायाः क्रियाभ्या...' इत्यत्र गणनग्रहणं किमर्थम, यावता गणनात्मिकैव संख्या?

---------------x---------------